

Turpinās fokusa pārbīde

Šogad augstskolās paredzams mazāks vietējo uzņemto studentu skaits. Lielāk

Dace Skreija

NEMOT vērā demogrāfiskos rādītājus, jauniešu un vidusskolēnu skaita izmaiņas, šogad augstskolās kopumā uzņemto studentu, visticamāk, būs mazāk nekā iepriekšējos gados. Taču jau tuvākajos gados studējošo skaitam vajadzētu nostabilizēties, liecina Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) prognozes, jo paredzamais 18 gadu veco iedzīvotāju skaits būs stabils un ar nelielu pieaugumu. Vienlaikus pēdējos gados aug ārvalstu studentu skaits, un izskatās, ka šī tendence turpināsies. To ietekmē arī samērā zemā maksa par studijām.

Cer saglabāt

Rīgas Tehniskajai universitātei (RTU), kurā studē visvairāk studentu – gandrīz 15 tūkstoši 2016./17. mācību gadā –, ir izdevies stabilizēt un pat nedaudz palielināt studentu skaitu pēc krituma krīzes gados, kaut arī tas, protams, nav atgriezies pirmskrīzes apjomā. Salīdzinājumam: Latvijas Universitātē (LU) studentu skaita kritums turpinās joprojām – no 23,8 tūkstošiem 2007./08. mācību gadā līdz 12,8 tūkstošiem pērn.

RTU pērn uzņēma 5,6 tūkstošus studentu. Šis skaitlis raksturo visa gada uzņemšanu, ne tikai vasarā, un šogad augstskola plāno uzņemt apmēram tikpat, tostarp aptuveni trīs tūkstošus budžeta finansētās studiju vietās. RTU studiju prorektors profesors Uldis Sukovskis ir pārliecināts, ka par spīti vidusskolas beidzēju skaita kritumam universitātes pirmkursnieku skaits saglabāsies iepriekšējā gada līmenī. Turklāt RTU aug arī ārvalstu studentu skaits, pie kā universitāte īpaši piestrādā. Savukārt LU pagaidām vēl diskutē par uzņemamo studentu skaitu. Pērn tā uzņēma 4,3 tūkstošus reflektantu.

Arī Rīgas Stradiņa universitāte (RSU) par spīti demogrāfiskajiem izaicinājumiem šī gada uzņemšanā plāno saglabāt 2016./17. akadēmiskā gada skaitļus – pērn RSU uzņēma 2,7 tūkstošus jauno studētgrībētāju (visa gada laikā). Konkrēti vasarā pilna laika bakalaura un profesionālo studiju līmenī budžeta vietās universitāte plāno uzņemt 819 studentu, pilna laika maģistrantūrā – 86, bet pilna laika doktorantūrā – 40, kas kopā veido 955 budžeta vietas.

Aptuveni tikpat daudz plānots uzņemt maksas studentu.

Ārvalstu virzienā

Privātajām augstskolām tradicionāli ir agresīvāka pieeja biznesam un mērķtiecīgāks skatiens eksporta virzienā, kas nozīmē ārvalstu studentu piesaisti. Biznesa augstskola *Turība* pērn uzņēma 1,2 tūkstošus studentu. Tās rektors un valdes priekšsēdētājs Aldis Baumanis teic, ka studentu skaits augstskolas filiālēs Cēsīs, Liepājā un Talsos latviešu plūsmā būtiski nemainīsies, savukārt Rīgā studentu skaits, kas studē dienas profesionālā bakalaura studiju programmā, kā arī maģistra programmā, pieaugs. Pieaugs arī to studentu skaits, kas bakalaura un maģistra studiju programmas apgūst angļu valodā, jo augstskola plāno uzņemt vairāk ārvalstu studentu. «Ilgtermiņā kopējais studentu skaits augstskolā gan latviešu, gan angļu valodas plūsmā pieaugs,» vērtē A.Baumanis.

Arī augstskolas RISEBA rektore Irina Senņikova spriež, ka paredzamas augšupejošas studentu skaita izmaiņas. Augstskola pērn uzņēma 884 jaunus studentus, un pēdējos sešos mācību gados studentu skaits svārstījies ap 2,7 tūkstošiem bez krasām izmaiņām. Līdzīgi arī Transporta un sakaru institūtā (TSI) tiek plānots studentu skaita pieaugums. Pēdējā mācību gadā studentu skaits bija sasniedzis 2,8 tūkstošus, un TSI rektora pienākumu izpildītājs Juris Kanels stāsta, ka stratēģija paredz 2020. gadā studentu skaitu izaudzēt līdz četriem tūkstošiem. Savukārt SSE Rīga, kurā par prioritāti viennozīmīgi izvirzīta studiju kvali-

▲ **KOPUMĀ** studējošo skaits sociālajās zinātnēs, komerczinībās un tiesībās pēdējos gados ir pakāpeniski mazinājies, savukārt dabaszinātnēs un inženierzinātnēs – noturēts nemainīgs ar budžeta vietu palīdzību.

Pēdējos gados aug ārvalstu studentu skaits, un izskatās, ka šī tendence turpināsies

tāte, šogad neplāno uzņemt vairāk studentu kā iepriekšējos gados, proti, tikai 125 studentus bakalaura programmā *Ekonomika un uzņēmēj-*

darbība un 30 *Executive MBA* programmā.

Par labu eksaktajiem

Pēdējos gados populāras ir vadības un administrēšanas, tiesību zinātņu un datorzinātņu studiju programmas. Samērā pieprasītas (pēc imatrikulēto studentu skaita) ir arī pedagogijas un ārstniecības programmas. IZM lēš, ka īstermiņā šo programmu popularitāte būtiski nemazināsies, taču vidējā un ilgtermiņā palielināsies zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas (jeb angļiski STEM – *science, technology, engineering, mathematics*)

nozaru programmu popularitāte studētgrībētāju vidū, par ko liecina aizvien izteiktākais darbaroku trūkums darba tirgū šajās jomās. Izvēloties studēt inženierzinātnes un dabaszinātnes, ir arī ļoti liels izredzes studēt budžeta vietā.

Kopumā studējošo skaits sociālajās zinātnēs, komerczinībās un tiesībās ir pakāpeniski mazinājies, savukārt dabaszinātnēs un inženierzinātnēs – noturēts nemainīgs ar budžeta vietu palīdzību. Šobrīd šī proporcija ir stabila. IZM gan uzskata, ka situācija varētu nedaudz mainīties un budžeta vietu

uz STEM

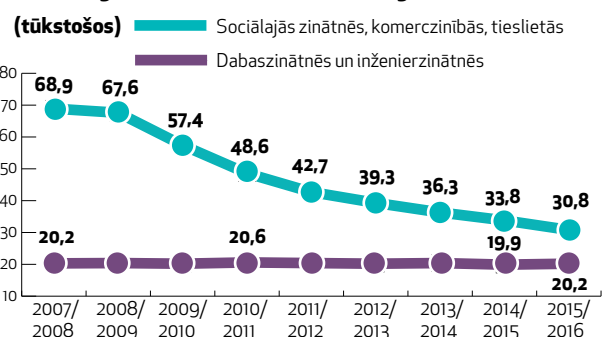
kas izredzes uz budžeta studiju vietām – eksaktajās jomās

FOTO - ANRIJS POŽARSKIS

skaita īpatsvars – palielināties, jo studējošo skaits ir sarucis, bet no valsts budžeta

Studējošo skaits dažādās jomās

Avots: Izglītības un zinātnes ministrija

finansēto studiju vietu skaits ir stabils. Savukārt budžeta vietu pārdale notiek un tiek plānota par labu dārgākajām STEM studiju vietām.

Jaunas programmas

RTU pēc pērnajiem uzņemšanas rezultātiem vispopulārākās pamatstudiju programmas bija *Datorsistēmas, Arhitektūra un Muitas un nodokļu administrēšana*, un šogad universitāte gatavoja studentiem piedāvāt četras jaunas studiju programmas – bakalaura programmas *Industriālais dizains* un *Radošās industrijas* un maģistra programmas *Finanšu inžē-*

niermatemātika un *Digitālās humanitārās zinātnes*.

Līdzīgi arī LU šobrīd populārākās ir datorzinātnes, tiesību un komunikācijas zinātne. Universitātē šajā gadā būs jauna bakalaura programma Sociālo zinātņu fakultātē *Eiropas integrācija un globālā attīstība*, plānota arī programma *Industriālās inženierijas vadība*, bet no 2018./19. gada – *Nanoinženierija* kopā ar RTU.

RSU ierasti pieprasītākās studiju programmas ir veselības aprūpē – medicīnā, fizioterapijā, ergoterapijā, farmācijā, zobārstniecībā. Tajās konkurss uz vienu budžeta

vietu pērn bija 3–10 interešu. Sociālajās zinātnēs populārākā jau vairākus gadus ir *Multimediju komunikācija*, kam seko *Starptautiskais mārketingis un reklāma, Tiesību zinātne* u.c. RSU nākamgad plāno vairākas jaunas studiju programmas katrā no studiju līmeņiem. Licencēšanas procesā ir profesionālā bakalaura programma Valsts policijas darbiniekiem, maģistrantūrā angļu valodā tiks īstenota programma *Starptautiskā pārvaldība un diplomātija*, bet doktorantūras līmenī RSU piedāvās jaunas programmas *Psiholoģija* un *Vadībzinātne*.

leguldīs attīstībā

Privātās augstskolas gaidāmajā mācību gadā lielākoties neplāno jaunas programmas, bet vairāk fokusējas uz attīstības jautājumiem esošo programmu ietvaros, ko, protams, dara arī valsts augstskolas. *Turība* šogad uzņē mējdarbības vadības programmās vēl lielāku uzsvāri tiks uz pieredzējušiem lektoriem un mentoriem – praktiķiem. Augstskolas Uzņēmējdarbības vadības fakultāte aizsākusī *Mentoringa programmu*, nodrošinot mento-

ringa pakalpojumus fakultātes studentiem, kuri vēlas sākt savu biznesu. TSI starp visiem ieguldījumiem attīstībā uzsvēr iegūto ISO kvalitātes sertifikātu, notiek arī STEM programmu modernizācija, kurai plānots saņemt grantu no ES fonda. Tas var popularizēt studijas IT, elektronikā, aviācijā.

Savukārt RISEBA šogad sāk sadarbību ar Handžou Universitāti Ķīnā, un pirmie augstskolas studenti rudenī sāks studijas maģistra programmā *Innovation, Entrepreneurship and Global Leadership*. Savukārt tepat Latvijā angļu valodā studijas jau ir uzsākuši jaunās maģistrantūras programmas *Arhitektūra* studenti. «Strauji mainoties biznesa videi, mainās darba devēju prasības, līdz ar to arī studiju īstenošanas procesam jāmainās līdzī. Pirms pāris gadiem tas izklausītos neticami, bet šobrīd augstskola plāno papildināt tehnisko aprīkojumu un iegādāties dronus, ar kuriem audiovizuālās mediju mākslas programmas studenti saviem praktiskajiem darbiem filmēs un fotografēs,» stāsta RISEBA administratīvā un finanšu direktore Egita Kalēja.●